

Griffie

RAADSVOORSTEL
2009 - 2010
Ons kenmerk: GR.10.2169117

615

3 februari 2010
Bijlagen: 1

Aan de raad,

Onderwerp
Actuele Stand van zaken actieplan cultuurverandering raad

Het gevraagde besluit
De notitie Stand van zaken actieplan cultuurverandering raad te bespreken en hierover in de vergadering van de gemeenteraad op 17 februari 2010 een besluit te nemen.

Aanleiding en probleemstelling
In de raadsvergadering van 24 september 2008 heeft de raad het plan van aanpak voor de veranderagenda voor de raad vastgesteld. Er is intussen anderhalf jaar verstreken en de huidige raadsperiode loopt ten einde. De balans dient te worden opgemaakt.

Relatie met Programmabegroting
n.v.t.

Korte samenvatting / doel
Omdat er anderhalf jaar verstreken is nadat de raad het plan van aanpak voor de veranderagenda raad heeft vastgesteld en omdat deze raadsperiode ten einde loopt, wordt in deze notitie de stand van zaken van het actieplan cultuurverandering raad besproken en worden aanbevelingen gedaan aan raad en college die in de komende raadsperiode uitgewerkt dienen te worden.

Motivering / argumentatie

De Commissie Cultuurverandering heeft op 9 december en 10 februari de notitie Stand van zaken actieplan cultuurverandering en de aanbevelingen besproken. In de vergadering van 10 februari is besloten om de notitie voor besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad in de raadsvergadering van 17 februari.

De Commissie Cultuurverandering vindt het belangrijk dat de gemeenteraad aan het begin van de komende raadsperiode kan beschikken over een document met aanbevelingen voor zowel gemeenteraad als college, om de noodzakelijke cultuurverandering te bewerkstelligen.

Niet gekozen alternatieven

n.v.t.

Financiën

n.v.t.

Aanpak / uitvoeringPlanning:

Besluitvorming in de raadsvergadering van 17 februari 2010

Communicatie:

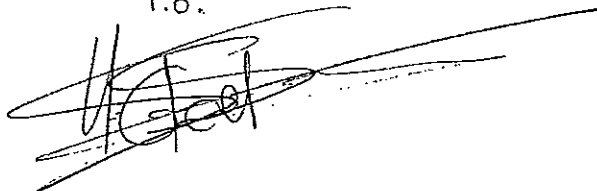
- via de gebruikelijke kanalen
- regelmatige terugkoppeling stand van zaken uitwerken aanbevelingen in commissie en raad

Evaluatie:

n.v.t.

Namens de Commissie Cultuurverandering,

H.P. Klijsma, voorzitter

i.o.

Onderwerp:

Actuele Stand van zaken actieplan cultuurverandering raad

Het gevraagde besluit:

De notitie Stand van zaken actieplan cultuurverandering raad te bespreken en hierover in de vergadering van de gemeenteraad op 17 februari 2010 een besluit te nemen.

Aanleiding:

In de raadsvergadering van 24 september 2008 heeft de raad het plan van aanpak voor de veranderagenda voor de raad vastgesteld. Er is intussen anderhalf jaar verstreken en de huidige raadsperiode loopt ten einde. Tijd om de stand van zaken te bespreken.

Inleiding:

In de raadsvergadering van 24 september 2008 heeft de raad het plan van aanpak voor de veranderagenda voor de raad vastgesteld. Deze veranderagenda berust op de volgende vier pijlers:

- 1 Raad aan de voorkant van het proces;
- 2 De kwaliteit van het politieke debat
- 3 De informatievraag van de raad
- 4 De raad en de burgers van Groningen

Na het vaststellen van dit plan zijn per pijler een aantal acties ondernomen.

Er zijn heisessies, of zo u wilt atelierbijeenkomsten gehouden om verbeterpunten voor de kaderstellende rol van de raad op te stellen.

Er zijn trainingen gehouden ter versterking van de debatvaardigheden van de raad.

Er is een werkgroep informatievoorziening geformeerd die zich heeft gebogen over de wijze waarop de informatievoorziening naar de raad het beste kan worden vormgegeven.

Tevens is er is een werkgroep burgerparticipatie aan het werk gegaan om te onderzoeken of en hoe de participatie van burgers bij het ontwikkelen van nieuw beleid te optimaliseren is en hoe de positionering van de rol van de raad daarbij moet zijn.

Er is intussen ruim een jaar verstreken. Aan het eind van deze raadsperiode is het goed om met elkaar te bespreken wat nu de stand van zaken is en welke aanbevelingen er richting nieuwe raad gedaan kunnen worden. Ook aan het college wordt een aantal aanbevelingen gedaan, omdat de politieke rol van de raad pas goed vervuld kan worden als het college de raad goed faciliteert.

Inhoudelijk deel:

De vier pijlers, raad aan de voorkant van het proces, de kwaliteit van het politieke debat, de informatievraag van de raad en de raad en de burgers van Groningen, worden in deze notitie per onderdeel voorzien van de stand van zaken. Ook wordt per onderdeel, zo mogelijk, aangegeven welke verbeterpunten er aan de komende raad en college meegegeven kunnen worden. Daar, waar gesproken wordt van 'de raad', spreekt het natuurlijk vanzelf dat binnen de raad als geheel de verschillende politieke partijen eigen afwegingen maken.

Ad 1) Raad aan de voorkant van het proces

- Agendering als politiek instrument

Agendering is een van de politieke middelen die de raad heeft om te komen tot kaderstelling.

Stand van zaken:

Een instrument dat fracties hebben om zelf te agenderen is bijvoorbeeld de mogelijkheid om onderwerpen op de agenda van een commissie te plaatsen, vergezeld van een korte schriftelijke onderbouwing. Van deze mogelijkheid wordt tot nu toe bijna geen gebruik gemaakt.

1^e Aanbeveling, voor raad:

Maak meer werk van het zelf agenderen van onderwerpen, door beter gebruik te maken van de instrumenten voor de raad.

- Agendering via de notulen van de B&W vergaderingen

De notulen van de B&W vergaderingen zijn een vast onderdeel op de agenda van het presidium. Besproken is dat de fractievoorzitters aangeven welke onderwerpen uit het B&W verslag voor de raad van belang zijn om oriënterend of opiniërend te bespreken in een commissievergadering.

Stand van zaken:

Er worden goede vorderingen gemaakt met deze werkwijze. Regelmatig komt het voor dat de fractievoorzitters met een onderwerp uit de B&W notulen meer willen dan alleen maar voor kennisgeving aannemen. Een onderwerp dat zeer onlangs door het presidium in het kader van Raad aan de voorkant ter bespreking op de agenda van de commissie Beheer en Verkeer is geplaatst, is de Parkeernota "Parkeren in stad, duurzaam bereikbaar". B&W hadden ingestemd met de nota en wilden de nota in de inspraak brengen. Het presidium was van mening dat de commissie in zijn kaderstellende rol eerst in de gelegenheid moest zijn om aan te geven of de nota compleet genoeg was om de inspraak in te kunnen.

2^e Aanbeveling, voor raad:

Door het presidium moet duidelijk aangegeven worden op welke wijze een onderwerp in de raadscommissie dient te worden behandeld en wat er mee wordt beoogd. Gebeurt dit niet, dan bestaat de kans dat behandeling niet opbrengt wat het presidium voor ogen stond.

Voorbeeld: bij de Parkeernota was door het presidium niet duidelijk aangegeven dat behandeling in de commissie niet zou moeten gaan over de *inhoud* van de nota, maar over de vraag of de nota volledig genoeg was om de inspraak in te gaan. Ook was niet aangegeven dat inspraak van burgers pas bij de inhoudelijke behandeling van de nota gewenst was.

Doordat dit niet juist was aangegeven hadden zich voor het agendapunt veel insprekers gemeld, die over de *inhoud* van de nota spraken. De behandeling in de commissie ging vervolgens ook voornamelijk over de inhoud, waardoor het punt waar het om zou moeten

gaan, namelijk of de nota volledig genoeg was om de inspraak in te gaan, onvoldoende uit de verf kwam.

- Het politiseren van de LTA

In de vergadering van de commissie CV van 8 april 2009 is een nota besproken over het gebruik van de LTA als politiek instrument. Besloten werd om de LTA maandelijks nadrukkelijk te bespreken tijdens de vergaderingen van het presidium. Fractievoorzitters kunnen op dat moment aangeven of er onderwerpen op de LTA staan die in hun ogen tot prioriteit moeten worden verheven en de wijze waarop dat moet gebeuren.

Stand van zaken:

Het voornemen om prioriteiten aan te geven is ingevoerd. Op de LTA wordt in rood zichtbaar gemaakt welke onderwerpen door de presidiumleden als prioriteit zijn aangemerkt. De LTA is een doorlopend proces, dus er dienen zich steeds nieuwe onderwerpen aan die politiek relevant gevonden worden. Een lastig aspect hiervan is de principiële verdeeldheid in de raad.

3^e Aanbeveling, voor raad:

Om te voorkomen dat er te veel prioriteiten op de LTA worden gesteld kan worden overwogen een minimum aantal fracties om steun te vragen voor een prioriteit.

4^e Aanbeveling, voor raad:

Bij het politiseren van de LTA is het wenselijk dat door het presidium wordt aangegeven op welke wijze het bewuste onderwerp in de commissie procedureel aan de orde dient te komen. Diverse vormen zijn denkbaar. Het hangt van het onderwerp af welke vorm het meest geschikt is. De raad kan zich eerst op het onderwerp oriënteren door het afleggen van een werkbezoek of door het organiseren van een expertmeeting. Denkbaar is ook dat het college verzocht wordt om in een startnotitie keuzepunten voor de raad aan te geven als het gaat om nieuw beleid, of door middel van een bespreeknotitie informatie te verstrekken.

5^e Aanbeveling, voor college:

Nadat het collegeprogramma bij de start van de nieuwe raadsperiode door de raad is besproken, wordt het programma door het college op de agenda geplaatst van het presidium. Via het presidium kunnen fracties, naar aanleiding van de gevoerde discussie in de raad, aangeven welke onderwerpen uit het collegeprogramma de komende periode politiek relevant gevonden worden. Vervolgens bespreekt het presidium hoe de raad deze onderwerpen procedureel wenst te behandelen. De politiek belangrijke onderdelen worden daarna ingevoegd in de LTA. Op deze wijze is het collegeprogramma ook een van de middelen voor de raad om aan de voorkant van het proces te staan en de kaderstellende rol in te vullen.

6^e Aanbeveling, voor raad:

Zet regelmatig terugkerende dossiers op de LTA.

Ad 2) De kwaliteit van het politieke debat

In de afgelopen periode is een drietal trainingen debatvaardigheden voor raadsleden georganiseerd.

Stand van zaken:

Hoewel het moeilijk is om te meten welk effect deze trainingen voor het debat hebben gehad kan wel worden geconstateerd dat raadsleden zich meer bewust in het debat zijn gaan manifesteren.

Voor het politieke debat zijn echter niet alleen debatvaardigheden van belang, minstens zo belangrijk is de kwaliteit van de stukken die door het college de raad ter hand worden gesteld en aan de hand waarvan de raad in staat moet zijn om een helder debat, op hoofdlijnen, te kunnen voeren.

7^e Aanbeveling, voor raad:

Maak de debattrainingen een vast onderdeel van het scholingsaanbod voor raadsleden.

8^e Aanbeveling, voor college:

Presenteer alle raadsvoorstellen volgens een helder en eenduidig format. In de huidige situatie worden raadsvoorstellen heel divers aangeleverd. De politieke rol van de raad kan beter worden vervuld als in een oogopslag duidelijk is wat het onderwerp is, wat de aanleiding en probleemstelling in het voorstel is en welk besluit er wordt gevraagd. De opbouw van deze notitie is volgens een dergelijk format gemaakt. Een format is geen keurslijf, het geeft wel aan welke onderdelen een raadsvoorstel dient te bevatten.

Ad 3) De informatievraag van de raad

Na de vaststelling van het actieplan cultuurverandering raad is de werkgroep informatievoorziening ingesteld.

Stand van zaken:

De werkgroep informatievoorziening heeft in de afgelopen periode goed werk verricht. Prangende vraag voor de werkgroep was wat nu precies de informatievraag van de raad is. Het antwoord op die vraag is lastig concreet te geven. Welke informatie wil de raad nu precies van het college ontvangen en in welke vorm moet die informatie worden aangereikt. De van nature aanwezige diversiteit van de raad maakt een eenduidige vraagstelling er niet makkelijker op.

Dit onderwerp is tot nu toe nog niet goed uit de verf gekomen. Het vraagt namelijk ook van de raad zelf een actieve en alerte houding ...

Het RIS heeft in de huidige raadsperiode een steeds grotere plaats ingenomen waar het de informatievoorziening voor de raad betreft. In de volgende raadsperiode moet het RIS verder worden opgebouwd. Met name waar het gaat om dossiervorming

9^e Aanbeveling, voor raad:

Geef opdracht aan de griffie om het vervolmaken van het RIS voortvarend ter hand te nemen.

Een ander onderwerp van de werkgroep was het analyseren van de collegebrieven en het opstellen van verbeterpunten voor de collegebrieven op basis van deze analyse. Hierin is de werkgroep goed geslaagd. Geconstateerd kan worden dat er door het college al veel verbeteringen aan de hand van deze verbeterpunten zijn doorgevoerd in deze brieven. Achtereenvolgens wordt de stand van zaken van de verschillende soorten collegebrieven aangegeven.

De collegebrief als politiek middel

Uitgangspunten:

- Collegebrieven moeten de raad in staat stellen om politiek te bedrijven.
- Collegebrieven zijn geen passieve vorm van besluitvorming. Relevante beslissingen moeten in raads- of commissievergaderingen worden genomen.

Stand van zaken:

Algemeen kan gesteld worden dat de collegebrieven vanwege de verbeteringen die inmiddels door het college zijn ingevoerd zich beter zijn gaan lenen om politiek mee te bedrijven.

De informatie in een collegebrief

Uitgangspunten:

- Collegebrieven moeten duidelijk aangeven wat voor type informatie ze bevatten.
- Inhoudelijke informatie moet zoveel mogelijk van procedurele informatie worden gescheiden.

Stand van zaken:

Geconstateerd moet worden dat de collegebrieven te verschillend van opzet zijn. Doordat de brieven niet geschreven zijn volgens een standaard format is het voor raadsleden niet mogelijk om in een oogopslag te zien om welke informatie het gaat. Het enige wat direct duidelijk is, is waarover de brief gaat, omdat het onderwerp bovenaan de brief wordt vermeld.

10^e Aanbeveling, voor college:

De brief dient zo te worden ingedeeld, dat raadsleden direct kunnen lezen of het een inhoudelijke brief is of een procedurele en wat de probleemstelling is.

Inhoudelijke collegebrieven

Uitgangspunten:

- Collegebrieven over onderwerpen van de LTA moeten worden omgezet in discussienota's en toegevoegd worden aan de raads- en commissieagenda.
- Waar mogelijk moet de inhoud van collegebrieven dan wel discussienota's zo vroeg mogelijk op de LTA staan.

Stand van zaken:

Deze uitgangspunten worden tamelijk goed opgevolgd. Het komt niet vaak meer voor dat er een collegebrief binnenkomt waarin een besluit wordt gevraagd.

11^e Aanbeveling, voor college:

Wanneer een collegebrief wordt omgezet in een discussienota dan moet in de discussienota duidelijk worden aangegeven wat de te behandelen inhoudelijke discussiepunten zijn. De bijgaande brief dient alleen als procedurele begeleiding van de nota en bevat geen inhoudelijke informatie.

Procedurele collegebrieven

Uitgangspunten:

- Collegebrieven met informatie over vertraging van stukken op de LTA zijn overbodig. Deze kunnen worden vervangen door een maandelijkse wethoudersbrief met uitleg over veranderingen van de LTA in commissievergaderingen.
- Als collegebrieven melding maken van vertraging buiten de LTA om moeten ze worden voorzien van een toelichting.

Stand van zaken:

Hoewel minder vaak dan voorheen, zijn er nog steeds collegebrieven die melding maken van vertraging van een LTA onderwerp. Deze informatie dient in het presidium bij de behandeling van de LTA aan de orde te worden gesteld, middels de hierboven genoemde wethoudersbrief aan de raadscommissies.

Lange collegebrieven

Uitgangspunten:

- Collegebrieven moeten zo kort en duidelijk mogelijk zijn, in principe anderhalf tot twee kantjes, en zo min mogelijk overbodige informatie bevatten.
- Bij lange collegebrieven moet na het lezen van de eerste alinea duidelijk zijn wat de inhoud en relevantie van de hele brief is.
- Aanbiedingsbrieven moeten geen overbodige informatie bevatten en maximaal een kantje lang zijn.
- Regelmatig terugkerende documenten zoals de sleutelprojecten zijn geen collegebrieven en moeten direct in de commissie worden geagendeerd.

Stand van zaken:

Aan dit onderdeel valt nog veel te verbeteren. In veel gevallen is een collegebrief nog steeds te lang en bevat veel, voor de raadsleden niet relevante, informatie. Doordat er niet gewerkt wordt met een standaard indeling zijn de brieven, behalve te lang, ook vaak niet helder van opzet.

12^e Aanbeveling, voor college:

Het werken met een format voor collegebrieven is niet alleen voor raadsleden plezierig, maar ook voor de opsteller van het stuk. Als de brief volgens de verschillende onderdelen van het format wordt geschreven, weet de opsteller dat in de brief geen informatie ontbreekt en dat raadsleden veel sneller de essentie van de brief tot zich kunnen nemen.

Van belang is verder dat de brief geschreven wordt aan de hand van de handleiding 'Een goed besluit'. Daarin staat omschreven hoe informatie Smart kan worden weergegeven. De brief dient niet langer te zijn dan hooguit drie kantjes.

Als het college erin slaagt om goede resultaten te behalen met betrekking tot dit onderdeel van de collegebrieven dan staat niets de raad meer in de weg om ook met collegebrieven politiek te bedrijven!

Vertrouwelijke, schriftelijke informatie

In april 2009 heeft de commissie CV de nota Vertrouwelijkheid behandeld. Er staan in de nota een aantal spelregels over ondermeer het verstrekken van schriftelijke, vertrouwelijke informatie.

Stand van zaken:

Geconstateerd moet worden dat de spelregels nog niet goed doorgevoerd zijn. Nog te vaak ontvangt de raad vertrouwelijke informatie, waarbij niet goed is aangegeven *waarom* deze informatie vertrouwelijk moet zijn. Voor commissiegriffiers is het dan niet goed mogelijk om aan de commissie te verantwoorden waarom een bepaald stuk vertrouwelijk staat geagendeerd en voor de leden van de commissie is het vervolgens onbevredigend om een dergelijk stuk niet openbaar te behandelen.

13^e Aanbeveling, voor college:

De spelregels die genoemd staan in de nota vertrouwelijkheid strikter hanteren. Het college dient vooraf te motiveren waarom bij een bepaald stuk vertrouwelijkheid gewenst is. Omdat vertrouwelijkheid een openbare discussie in de weg staat, dient het college zeer terughoudend te zijn met het opleggen van vertrouwelijkheid.

Ad 4) De Raad en de burgers van Groningen

Burgerparticipatie en nadere positionering van de rol van de raad daarbij

Na de vaststelling van het actieplan cultuurverandering raad is de werkgroep burgerparticipatie aan het werk gegaan. Deze werkgroep kreeg van de raad als opdracht mee te komen met een aantal aanbevelingen van waaruit een soort 'werklijst' voor de nieuwe raad moet worden opgesteld waarin helder wordt aangegeven hoe de raad van Groningen omgaat met de betrokkenheid van de inwoners van de stad bij de vormgeving van het beleid.

Stand van zaken:

Op 23 september 2009 heeft de werkgroep burgerparticipatie een hoorzitting voor de leden van de gemeenteraad georganiseerd. Voor deze hoorzitting werd een aantal personen uitgenodigd, die, allemaal vanuit verschillende invalshoeken, te maken hebben gehad met een participatietraject bij diverse projecten van de gemeente. Deze personen hebben de raadsleden deelgenoot gemaakt van hun ervaringen met burgerparticipatie rond de informatievoorziening en het participatieproces. Geconcludeerd kan worden dat veel bevindingen werden gedeeld.

Een drietal bevindingen rond informatievoorziening:

- de informatie voorziening is primair een taak van de gemeente; een bewonersorganisatie is het orgaan om de communicatie te begeleiden en om aanspreekpunt te zijn
- ga eerst zorgvuldig na wie er bij de participatie dienen te worden betrokken
- maak vooraf heel duidelijk wat er van betrokkenen wordt verwacht: gaat het enkel om informatievoorziening, of wordt actieve participatie verlangd.

Bevindingen bij het participatieproces:

- participatie is mee denken en mee invullen. Burgers vinden het belangrijk als men al mee kan denken in het voorstadium. Dit wordt nog veel te weinig gedaan
- als een proces politiek niet 'gevaarlijk' is, dan heeft de gemeente meestal een open houding naar de burger
- neem inbreng van burgers/organisaties serieus. Geef aan wat er gedaan gaat worden met de suggesties, kritiek en zienswijzen en koppel regelmatig terug. Leg gemaakte afspraken goed vast en kom die ook na.

Het lijken allemaal vanzelfsprekende zaken te zijn, maar in de praktijk komt het regelmatig voor dat deze uitgangspunten niet, of onvoldoende gehanteerd worden. Door de sprekers van de hoorcommissie werd er op gewezen dat de gemeente een convenant heeft gesloten met de wijkorganisaties. Als dat convenant beter zou worden nageleefd, dan zou burgerparticipatie al een stuk beter verlopen ...

Op 12 januari 2010 is een tweede, druk bezochte, openbare bijeenkomst georganiseerd door de werkgroep. Deze bijeenkomst was gesplitst in een hoorzitting deel, waar burgers aan de gemeenteraad hun ervaringen met burgerparticipatie konden vertellen en een discussie deel dat startte met een boeiende inleiding door mevrouw A. Stehouwer van de Nationale Ombudsman. Opnieuw bleek deze avond dat veel ervaringen van aanwezigen met elkaar werden gedeeld. En - evenals in de vorige bijeenkomst liep ook nu als een rode draad de hartenkreet: neem de inbreng van de burgers serieus.

Een paar andere bevindingen:

- maak bij elk project een heldere participatieparagraaf
- zorg dat burgers relevante en objectieve/onafhankelijke informatie en toelichting over projecten en bestemmingsplannen kunnen ontvangen
- als er geprivatiseerde partijen betrokken zijn bij een traject, probeer dan als gemeente het participatietraject af te stemmen.

Aanbevelingen

Conclusie uit beide bijeenkomsten

De conclusie die uit beide avonden getrokken kan worden is dat het welslagen van burgerparticipatie alles te maken heeft met cultuurverandering. Door cultuurverandering moet er een open en transparante organisatie ontstaan, waar burgers zich serieus genomen weten. De gemeente heeft al veel instrumenten voor goede burgerparticipatie voorhanden. De kunst is om deze instrumenten op de juiste wijze te gebruiken, zodat de burgers die zich inzetten voor hun buurt of wijk zich gerespecteerd en gewaardeerd weten. Cultuurverandering is niet alleen structuur, maar in heel belangrijke mate ook houding en gedrag.

14^e Aanbeveling, voor raad en college:

Neem in het participatietraject de inbreng van de burger serieus! Dit is de eerste voorwaarde om tot een goed verlopend participatieproces te komen. Hang aan deze voorwaarde de volgende spelregels:

- maak vooraf duidelijk welke vorm van participatie er verlangd wordt. Daarmee wordt voorkomen dat er valse verwachtingen worden gewekt.
- maak heldere keuzes
 1. hoe groot is de impact op de leefomgeving
 2. is er beleidsruimte en hoeveel (op welke punten) – dus is er ruimte voor participatie
 3. geef de grens van participatie aan
 4. weeg af of het algemeen belang zich laat verenigen met burgerparticipatie
- evalueer achteraf het participatieproces

Controlerende taak van de raad

Om ervoor te zorgen dat de raad haar controlerende taak richting college op het gebied van burgerparticipatie goed kan uitoefenen, is het nodig dat de raad geen voorstellen over grote projecten in behandeling neemt die niet voorzien zijn van een heldere participatieparagraaf. Door te werken met een startnotitie waarin een participatieparagraaf is opgenomen die aangeeft hoe de burgers bij een bepaald project zullen worden betrokken en hoe de communicatie naar de raad verloopt, is het voor de raad mogelijk om het college goed te controleren. Bovendien is de gemeente op deze manier naar de burger open en transparant.

15^e Aanbeveling, voor raad:

- Verzoek het college om bij grote projecten met een startnotitie te komen waarin een heldere participatieparagraaf is opgenomen.
- Blijf er scherp op controleren of dit gebeurt. Geef aan de griffie de opdracht om in een oplegnotitie steeds de aandacht te vestigen op de participatieparagraaf.
- Bij kleinere projecten moet tenminste een communicatieparagraaf zijn opgenomen.

16^e Aanbeveling, voor college:

Zet de participatieparagraaf op volgens eenduidige regels. Neem daarbij altijd de volgende uitgangspunten in acht:

1. wat is de impact op de leefomgeving. Bepaal het schaalniveau;
2. is er ruimte voor participatie; geef de grenzen aan van de participatie;
3. geef aan hoe het participatietraject zal verlopen;
4. maak helder in welke fase van het project burgerparticipatie start;
5. geef aan wanneer en hoe het participatieproces wordt geëvalueerd.

Wanneer de gemeente verantwoordelijk is voor het uitvoeren van een project is het vanzelfsprekend dat het de taak van de gemeente is om voor goede burgerparticipatie te zorgen. Anders is het als er bij een project private partijen zijn betrokken. Dan is het niet de gemeente die het participatietraject vorm geeft, maar een private partij. Om duidelijkheid naar de burger te scheppen en een goede wijze van burgerparticipatie ook in die trajecten te waarborgen, zou het een goede zaak zijn als de gemeente in overleg zou treden met alle betrokkenen bij een project om het participatietraject af te stemmen. Hierbij zal gekeken moeten worden wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de juridische bevoegdheden liggen.

17^e Aanbeveling, voor raad:

Verzoek het college om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om, wanneer bij een project private partijen betrokken zijn, in overleg te treden met deze partijen om tot een helder participatietraject te komen en de uitkomst van dit onderzoek terug te koppelen naar de gemeenteraad.

Informatievoorziening naar de burger

Uit de gehouden bijeenkomsten kwam prominent naar voren dat het voor burgers belangrijk is dat men op een goede, objectieve en onafhankelijke wijze informatie en voorlichting kan krijgen over projecten en bestemmingsplannen. Dit blijkt nu lang niet altijd mogelijk te zijn, of wordt in ieder geval niet zo ervaren. In het verleden waren er goed ervaringen met het toen bestaande ‘Buro bewonersondersteuning’.

De informatievoorziening kan op een aantal manieren geregeld worden. Ambtenaren kunnen de informatievoorziening vanuit de dienst RO aan burgers verstrekken, of er kan opnieuw een onafhankelijk bureau worden opgezet waar burgers alle informatie over gemeentelijke projecten en bestemmingsplannen kunnen krijgen. Aan beide manieren kleven voor- en nadelen. Om aan de burgers te laten zien dat de gemeenteraad de burgerparticipatie werkelijk wil verbeteren, waarbij informatieverstrekking een belangrijk onderdeel is, zal er serieus onderzoek moeten worden gedaan naar de manier waarop burgers verzekerd kunnen zijn van objectieve en juiste informatie. In de informatieverstrekking moet de cultuurverandering zichtbaar worden.

18^e Aanbeveling, voor raad:

Onderzoek op welke wijze burgers objectieve/onafhankelijke informatie en voorlichting kunnen krijgen over projecten en bestemmingsplannen. Dit zou kunnen door:

- a. eigen ambtenaren, die de ondersteuning aan burgers als taak hebben
- b. het (opnieuw) instellen van een onafhankelijk bureau bewonersondersteuning
- c. een andere mogelijkheid

19^e Aanbeveling, voor raad:

Verzoek het college om erop toe te zien dat de uitvoering van de digitale informatievoorziening aan de burgers via de website voortvarend wordt opgepakt.

Verbeteringen met betrekking tot communicatie

In de bijeenkomsten van de werkgroep burgerparticipatie is het aspect communicatie met betrokkenen en communicatie intern diverse malen aan de orde gesteld. Heldere communicatie, intern en naar buiten, vergroot de transparantie van de organisatie.

Een goed hulpmiddel om dit te bereiken is het opstellen van een checklist voor ambtenaren, waarin alle stappen opgenomen zijn die moeten worden doorlopen in het participatietraject. In deze lijst moet onderscheid gemaakt worden tussen de stappen die gezet moeten worden bij

kleine projecten en bij grote projecten. Zo'n checklist is een houvast voor ambtenaren. Voor iedereen is op deze manier duidelijk langs welke stappen het participatietraject moet verlopen.

20^e Aanbeveling, aan college:

Stel een checklist op voor intern gebruik, met daarin helder geformuleerd welke stappen er in een participatieproces moeten worden doorlopen. Maak onderscheid in stappen voor grote en kleine projecten. Hierdoor krijg je intern een betere communicatie en kan onduidelijkheid richting burger worden voorkomen.

Inspraakverordening:

Het is verstandig om de huidige inspraakverordening tegen het licht te houden. Omwille van de duidelijkheid naar de burgers zou er aan de bestaande verordening een aantal punten kunnen worden toegevoegd. In het inspraaktraject moeten burgers zich, indien gewenst, immers ook kunnen beroepen op de inspraakverordening. Het is bijvoorbeeld van belang dat vastgelegd wordt dat het de gemeente is die primair verantwoordelijk is voor de informatievoorziening over een project en niet een bewonersorganisatie. In goed overleg met een bewonersorganisatie kan de gemeente wel verzoeken om bijvoorbeeld via een bewonersbrief informatie te verspreiden, maar het mag nooit zo zijn dat informatie naar de wijk afhankelijk wordt gemaakt van zo'n organisatie.

Ook getuigt het van een open en positieve houding als aan de inspraakverordening wordt toegevoegd dat er bij onenigheid tussen burgers en gemeente altijd de mogelijkheid tot mediation wordt geboden.

21^e Aanbeveling, aan raad:

Houdt de bestaande inspraakverordening tegen het licht en kom, zo mogelijk, tot de volgende aanvullingen:

- leg vast dat het de gemeente is die primair verantwoordelijk is voor de informatievoorziening en niet een bewonersorganisatie;
- biedt burgers altijd de mogelijkheid om gebruik te maken van mediation.

Opmerking

De gemeente heeft, zoals bekend, een convenant afgesloten met de wijkorganisaties. Hierin staan vele punten om burgerparticipatie goed te laten verlopen. Het is van groot belang om te handelen volgens dit convenant. Positief is dat dit bij nieuwe projecten steeds vaker lijkt te gebeuren. Ook de Participatiewijzer van de Nationale Ombudsman bevat veel goede spelregels die het waard zijn om nageleefd te worden.

Tot slot:

In deze notitie is uiteengezet wat de stand van zaken is van het verandertraject, nadat op 24 september 2008 de raad het plan van aanpak voor de veranderagenda voor de raad vastgesteld heeft.

Naast de stand van zaken is er ook een groot aantal aanbevelingen geformuleerd om de vier pijlers van het actieplan cultuurverandering raad verder uit te kunnen werken.

Aanbevelingen voor de raad en aanbevelingen voor het college. Het uitwerken van deze aanbevelingen is noodzakelijk om de zo gewenste culturomslag te bewerkstelligen.

Dit is geen vrijblijvende taak en deze mag, door de waan van alle dag, niet verzanden.

Het is daarom verstandig dat de door de gemeenteraad ingestelde Commissie Cultuurverandering ook in (een deel van) de komende raadsperiode de trekker blijft van het actieplan cultuurverandering en aan de raad voorstellen kan doen die voortvloeien uit het uitwerken van de aanbevelingen in deze notitie. Ook de controle, via het college, op de voortgang van het ingezette proces van de cultuurverandering van de organisatie kan door de Commissie Cultuurverandering gericht gebeuren. Immers, in de loop van de komende raadsperiode moet die open en transparante organisatie vanzelfsprekend worden, waar burgers en gemeente trots op kunnen zijn.

22^e Aanbeveling, aan raad:

Neem in overweging om, ten behoeve van een voortvarende uitwerking van de aanbevelingen uit deze notitie, de Commissie Cultuurverandering in (een deel van) de komende raadsperiode te laten bestaan. Het gevaar bestaat anders dat de aanbevelingen, en daarmee de cultuuromslag, wegzakken in de waan van alle dag.